

V letošním roce si připomínáme 75. výročí ukončení II. světové války, a proto jsem se zajímala o průběh osvobození naší obce. Všude byly jen strohé zprávy o pomníku padlým, ale nic podrobnějšího. Obrátila jsem se tedy na archiv v Mikulově, kde mi pan ředitel vyšel vstříc a poskytl mi výpis z kroniky obce sepsanou kronikářem obce p. Alfredem Hackem. Text jsem musela samozřejmě přepsat z rukopisu, neměnila jsem žádný slovosled ani výrazy, neopravovala pravopis.... Mnohdy se zápis událostí opakuje, někdy je dost krkolomný, ale snad si každý najde informaci která ho zaujme. Již mám domluvený další termín v badatelně, tak se budu snažit přinést i další informace z historie obce.

A těm co mají zájem o historii naší oblasti spojenou s odsunem německého obyvatelstva doporučuji i knižní román „ Vyhánění Gerty Schnirch“, autorky Kateřiny Tučkové.

Rok 1945 a 1946

Tento rok je pro každého občana naší vlasti rokem velkopamátným, rok, který zůstane navždy zlatým písmem vrytý do dějin naší republiky. Je to rok osvobození od největšího utrpení od hitlerovských band a gestapáků. Zde chceme vylíčit aspoň krátce dle paměti součastníků události tohoto roku.

Dne 1. a 2. dubna stáhla se fronta II. ukrajinské armády k Břeclavě. Dunění děl bylo silnější a silnější a mezi německým obyvatelstvem panoval strach a neklid, mnozí už 2.4. se uchýlili do sklepů. Fronta v úseku Břeclav – Pohořelice nebyla stálá a v některých obcích byli chvíli Němci , chvíli sovětsí vojáci. Němci vyhodili do povětří všechny mosty kolem Palavských kopců. První byl tak zničen most u Bulhar, druhý u Nových Mlýnů, též most u Dolních Věstonic vyletěl s velkým rachotem dne 2.4 do povětří. Sovětsí vojáci nemohli do Strachotína přes most u Dolních Věstonic, přišli před Strachotín až 12.dubna, nemoohli však dále, u Mušova, u D. Věstonic a též u Šakvic založili Němci silná zaminovaná pole. Jednomu však tankovému oddílu se podařil průlom z kusové fronty od Zaječí a odtud přišli sovětsí vojáci II. ukrajinského frontu do Strachotína, bylo to 16.dubna na večer. V Bulharech, v Milovicích ba i v Mikulově byly v této době ještě silné oddíly SS a příslušníci útvarů ze Slezska. Těchto obcí dosáhli vojáci ukrajinského frontu až 22.4. Proč? Byla to obkličující operace, která měla za cíl vyřadit z boje neobyčejnou silou kulometná hnízda SS v Pasohlávkách, u Brodu n.Dyjí a hlavně u Drnholce, kde dle údajů, které jsem si pamatoval stálo až 20 německých tanků značky Tigr.

U Strachotína, u Milovic a u Bulhar nebyly žádné další podstatné boje, Němci těmito obcemi na ústupu jen rychle ustupovali a protáhli. Strachotín byl dne 16.4. opuštěný, asi 40% obyvatelstva opustilo obec už dříve, zůstali jen starší, zemědělci, osoby přestárlé.

Sovětsí vojáci přišli do Strachotína 14.4., chovali se korektně, též vůči Němcům, byli však velmi opatrní. Uvedl bych zde 2 skutečnosti: není pravdivé tvrzení revanšistů, že Němci v této době od české správy trpěli, naopak česká správa obce se starala zde ve Strachotíně - jak nám sdělují zprávy ze zasedání NV této doby a jeho komisí, velmi ochotně o osoby nemocné, přestárlé a přidělila jim podpory týdně od 100 až 50 Kč.

Ve Strachotíně byl až do září 1945 pro německé občany pracovní tábor, kde bylo též mnoho nemocných a o tyto pacienty se ochotně staral Dr.Banev z Popic. Zajatecký tábor zase byl v Žabčicích a ve Vranovicích.

Dne 15. a 16.7.1945 byl hromadný odsun německého obyvatelstva, opustili Strachotín v 5 etapách, 6 občanům určeným pro odsun bylo vyplaceno cestné po 120 Kč.

Do obce přišli noví osídlenci už po 18.4.1945 hlavně z východní Moravy a z moravského Slovácka, přinesli sebou i kroje a lidové zvyky .

Sovětští vojáci II.ukrajinského frontu, kterému velel dnes skoro legendární maršál K.J. Malinovski zůstali v naší obci do 5.7.1945, po pěkné slavnosti na návsi dali se na pochod na Východ směrem k Břeclavi. Správu obce vedl od 16.4 do 5.7. 1945 sovětský komandýr, a od 15.5. též první komisař J. Staněk.

Dne 2.5.1946 byla ve Strachotíně slavnost vydávání dekretů vlastnictví domů, a tehdy byl i oběd nachystaný pro všechny občany, veřejně na návsi obce, ale už dne 2.9.1945 byla ve Strachotíně první taneční zábava s výtěžkem 2000 Kč.

Také razítko obecné si NV pěkně upravil a dal do razítka vyryt hrozen, první razítko bylo jednoduché a mělo jen nápis „Obec Strachotín“. Hned v srpnu 1945 byla ve Strachotíně provedena výměna německých platidel. Správní komise předložila k výměně 26880 Rm, farní úřad 3289 Rm.

Rok 1945 byl celkem dobrý, dobrá byla úroda obilí, vína a řepy, byl však velký výskyt hrabošů, slyšelo a polních miší, často bylo vidět jak občané táhli s vozíky naplněnými vodou na pole, aby miši a sysle „vylévali“.

Časy minuly... přestala doba, kdy byli střílení a mučeni bezbrání lidé, kdy byli stříleny bezbranné matky, které měli malé nemluvnátka u prsů....všichni cítíme, že větší barbarství už nelze si představit....

Co nám vypravují účty a zápisy správní komise a prvního národního výboru naší obce z roku 1945 a to v období od 7.6. do 31.12.1945? Naštěstí se nám tyto správy zachovaly, kdežto mnohé zprávy, též z doby okupace, byly zničeny-požárem, neopatrností a z neznalosti věcí.... Uvedeme zde četné záznamy z této doby, na paměť příštích generací .....

Občané strachotínští sklídili tento rok 1945 hodně sena, někdy bylo vidět až 20 fůr sena, které jezdili za sebou do obce.. hodně sena odprodali letos občané do Šakvic, v Šakvicích není mnoho luk, z některých byly už dříve zřízeny rybníky a sousední louky zaplavila voda. Též jetel prodávali první strachotínští usedlíci, jak do Šakvic tak do Boleradic.

Razítko obce bylo 1945 velmi jednoduché, komisařem v obci, který vedl správní komisi byl Staněk Josef.

V některých domech německých občanů byly nalezeny v úkrytě zásoby potravin a lihovin a národní bezpečnost tyto zásoby zajistila(maso, sádlo, víno).

Jak byly tehdejší ceny? Zde některé příklady:

30a jateliny stálo 1000 Kčs (staré měny), 1 měřice sena 300 Kčs, louka o výměře 80a 800 Kčs , lepší louka ve výměře 48a 1200 Kčs, 525 kg žitné mouky 1801,50 Kčs, 29 kg masa 522 Kčs, 19 kg sádla 266 Kčs, 20 kg masa uzeneho 360 Kčs, 50 l vína 600Kčs, 1 ha 4a jetele 2600 Kčs, 1m3 dřeva 180 Kčs, 11 q žitné mouky 3080 Kčs, 1 vepř 500 Kčs.

Německých spolků jejichž majetek byl zajištěn bylo ve Strachotíně: Spolek vojenských vysloužilců, Střelecký spolek, Mlátící družstvo I-III, Národní social.sdružení žen a nár.social. dílo žen. Poznámka: Mlátící družstvo – německy Druschgenossenschaft mělo lokomobilu, mlátící stroje, lis a 2 elektr. mlátící soupravy. Dále byly zde spořitelna a Spolek dobrovolných hasičů.

Na opuštěné usedlosti byli jmenováni národní správci, které dostávali od ONV zvláštní dekry a instrukce. Komisař dostával od ONV za svou pololetní práci 5000 Kč (st.m. dne 29.6.1945)

V tomto roce se hlavně na podzim velmi rozmnožili polní myši a hraboši, k hubení bylo použito přípravku NERA.

Dne 2.9. byla první taneční zábava s výtěžkem 2000 Kč. Razítka, jako bylo již uvedeno, byla velmi jednoduchá např. Poštovní úřad v D. Věstonicích. Hned v srpnu byla provedena výměna německých platidel RM, a správní komise předložila 26880 a farní úřad 3289 Rm. České vedení obce se staralo, a to trpělivě o německé přestárlé osoby a přidělovali jim podpory v obnosu od 100 do 500 Kč. V obci byl do září 1945 pracovní tábor pro německé občany, o německé pacienty a nemocné tohoto tábora se staral Dr. Walter Banev z Popic... tím je samosebou vyvrácen argument německých historiků (revanšistů), kteří mluví o špatném zacházení české správy ohl. německého obyvatelstva.. Činovníci národního výboru byli, předseda MNV, tajemník obce, pokladník obce, obecný sluha a uklízečka kanceláře.

Dr.Banev přijal dost velké částky peněz za ošetřování německých občanů, kteří byli ještě 15.12. v pracovním táboře ve Strachotíně. 15.12. přijal 2000 Kčs, po druhé 31.12 2000 Kčs, 20.10. přijal 1000 Kčs ... Též z chudinského fondu obecného byly vyplaceny podpory přestárlým osobám: 100 až 150 Kčs, 600 až 1500Kčs.

Z německých občanů, kteří pracovali na čištění obce byli v roce 1946 ještě ve Strachotíně: Schrom,Wutka,Schubert, Gansdorfev,Hanreich, Gregor Raab, Kurz, Bruckner, Ries, Pretsch, Konig, Cee, Kolb,GebI, Kurzwald, Henhapl, Kobzendorfev, Hanak .....

Dne 31.1.1946 byla veřejná dražba vrchového dříví a se prodalo za 25 255 Kčs. Zajímavý byl také vývoj obecního razítka. V roce 1946 bylo razítko jednoduché, po 1.7.1946 mělo razítko uprostřed pěkný hrozen. 2.5.1946 byla ve Strachotíně slavnost při příležitosti vydávání dekretů vlastnictví novým usedlíkům. Pro oběd byla poražena kráva a na návsí byla slavnost a oběd.

Budova obecní školy a také mateřské školy byla v roce 1946 pěkně vybílená, dveře, školní tabule a okna byla lakovaná a natřená. Práce stály 22790 Kčs ve staré měně.

Dne 6.12.1946 byly přivezené zpět katastrální mapy a jiný spisovní materiál z Rakouska, který tam byl ustupující německou armádou odvezen. Též starší katastrální mapy se vrátily tohoto roku zpět do obce.

Vysoké byly též poplatky za domácí porážky, za 172 kusů bylo odvedeno do obecní pokladny 2081,20 Kčs. Mnohé práce vykonali též němečtí občané, kteří ještě zde byli pro lepší vzhled obce, a za to byli tito němečtí občané odměněni po právem – účetní akty NV mají mnoho dokladů pro tyto odměny.....též jeden důkaz proti tvrzení něm.revanšistů, že se s Němci špatně zacházelo. Též práce neschopní lidé dostávali sociální podporu- jedna žena německá , které měla slepého muže, dostala 400 Kčs na ráz....

Roku 1946 6.4. hrozila velká povodeň řeky Dyje a musely se opravovat hráze řeky, za tyto práce bylo vyplaceno 2910 Kčs, pracovalo se 97 dnů. Též vyživovací příspěvky byly velké, 5.4.1946 bylo vyplaceno 18949 Kčs. V roce 1946 byla také do školy zavedena elektrika, celá práce stála 5595,70 Kčs. V červnu 1946 byla ve Strachotíně odvodní komise pro koně, bylo odvedeno 13 koní. Před tím zasedal ve Strachotíně poprvé odvodní komise pro odvedence.

Dne 25.7. byl ve Strachotíně hromadný odsun německých občanů ze Strachotína. Národní výbor žádal na různá místa aby tam nasazené osoby přijeli do Strachotína na odsun.. tito osoby pracovali na různých místech: na dvoře v Žabčicích, ve Vranovicích v továrnách a u soukromých osob. Dne 16.7.byl společný odsun Němců dokončen za odvoz vyplaceno 200 Kčs.

Obecná škola dostala 14.5.1946 radiový přijímač, gramorádio, 2 tlapače, ozvučné desky, antenu, 12 desek a za to zaplaceno 8549 Kčs.

V červnu 1946 se vydávaly po prvé rybářské lístky pro rybolov v Dyji. U mostu přes Dyji bylo hodně stavebného materiálu pro stavbu mostu, zde konal služby zvláštní hlídač, který dostával až 375 Kčs jednorázně. Šesti občanům určeným pro odsun bylo vyplaceno jako cestné po 12 Kčs, jiné rodiny dostali také po 120 Kčs, na sociální příspěvky bylo vyplaceno 1500 Kčs. V prosinci byly vyměřovány všechny louky, inž. Myškovi bylo vyplaceno 10 000 Kčs. Pro mateřskou školu byly v roce 1946 zakoupeny hračky za 500 Kčs. Pro nový most bylo nutno vykácet dobře zchovalé duby, náklad na dělníky byl 4500 Kčs, při tom byly také odstřelovány zbylé miny a bomby a prostor kolem mostu byl uzavřený. Už na začátku 1946 bylo založeno ve Strachotíně strojní družstvo.